

URVALSPROV G - DEN DIFFERENTIERADE DELEN I JURIDIK 4.6.2026 - BEDÖMNINGSKRITERIER

Denna del består av uppgifterna C1-C30. Varje uppgift innehåller en fråga.

För varje rätt svar ges 1 poäng och för varje fel svar dras 1 poäng av. Obesvarad fråga eller val av alternativet "Jag avstår från att svara på frågan" medför inte poängavdrag.

I flervalsfrågorna kan man välja ett eller flera alternativ. Alla korrekta alternativ måste väljas för att få poäng. Svaret anses vara fel om inte alla korrekta alternativ har valts eller om ett eller flera felaktiga alternativ har valts. Om du lämnar frågan obesvarad görs inget poängavdrag.

Det maximala poängantalet för uppgifterna i den här delen är 30 poäng och minimipoängantalet är -30 poäng.

Uppgifterna C1–C15 bygger på förhandsmaterialet *Jaana Norio: En introduktion till konsumenträtten* och uppgifterna C16–C30 bygger på förhandsmaterialet *Gränshinder i Norden på social- och arbetsmarknadsområdet*. Svaren ska baseras på förhandsmaterialet. Förhandsmaterialet är inte tillgängligt under provtillfället. Uppgifterna på finska bedöms utifrån det finskspråkiga materialet och uppgifterna på svenska bedöms utifrån det svenskspråkiga materialet.

C1. Konsumentkyddslagstiftningen grundar sig framför allt på den liberalistiska avtalsuppfattningen, enligt vilken det alltid finns en svagare part i avtalen som bör skyddas.

- Sant
- Falskt**

s. 6

C2. I Europeiska unionens konsumenträtt har det länge varit en central tanke att man strävar efter att skydda den aktiva konsumenten, som betar sig rationellt, så att man i möjligast hög grad och möjligast väl, ser till konsumentens behov av information, på basis av vilken konsumenten kan göra det konsumtionsval som är det bästa möjliga för honom eller henne.

- Sant**
- Falskt

s. 8

C3. Konsumentrådgivningens rådgivningstjänster finns till även för näringsidkarna, vilket innebär att rådgivningen bistår både konsumenter och näringsidkare i enskilda tvister.

- Sant
- Falskt**

s. 21

C4. Marknadsdomstolen kan inte döma ut straff.

- Sant**
- Falskt

s. 26

C5. Konsumenter och näringsidkare kan föra ärenden till konsumenttvistenämnden.

- Sant
- Falskt**

s. 27

C6. I Finland har vi traditionellt utgått från tanken att konsumenterna bekantar sig med marknadsföring ytligt medan konsumenten enligt EU:s konsumentuppfattning är en aktiv informationssökare.

- Sant**
- Falskt

s. 43

C7. Vid bedömningen av om ett avtalsvillkor är oskäligt mot konsumenten, eller ifall det inte är det, om tillämpningen av det skulle leda till oskälighet i det ifrågavarande fallet, ska alla faktorer som påverkar fallet beaktas. Alla människor ska dock behandlas på samma sätt, vilket innebär att jämkning inte lättare kan komma ifråga t.ex. då ett avtal ingåtts med ett barn eller en åldring.

- Sant
- Falskt**

s. 69

C8. Vid konsumentskyddstvister kan ärendet inte behandlas i tingsrätten om ärendet inte först har behandlats i konsumenttvistenämnden.

- Sant
- Falskt**

s. 31–32

C9. Välj de påståenden som stämmer

- En laglig skyldighet att i avtalssituationen ge den andra parten information passar inte ihop med den liberalistiska avtalsuppfattningen.**
- Konsumentskyddslagen har från första början innehållit bestämmelser om marknadsföring.**
- I konsumentskyddslagen betyder marknadsföring bl.a. den information som näringsidkaren ger åt den enskilda konsumenten vid köptillfället.**
- Marknadsföringen strider inte mot god sed på den grunden att någon enskild konsument eller konsumentgrupp anser marknadsföringen vara kränkande.**

s. 33–34, 36

C10. Vilket av följande påståenden stämmer?

- En reklam där alla vill vara vänner till den person som bjuder den marknadsförda läskedrycken åt andra, kan inte vara i strid med god sed.
- Otillbörligt förfarande enligt konsumentskyddslagen gäller endast marknadsföring.
- **Enligt konsumentskyddslagen är det inte i sig förbjudet att ge osann eller vilseledande information, utan endast i det fall att informationen är ägnad att leda till att konsumenten fattar ett sådant köpbeslut eller något annat beslut om en konsumtionsnyttighet som han eller hon annars inte skulle ha fattat.**
- KSL 2 kapitel 8 a § (1211/2013) innehåller en förteckning på *information som näringsidkaren ska ge konsumenten innan ett avtal ingås*. Förteckningen bygger på direktivet om konsumenträttigheter (2011/83/EU). Det är fråga om information som konsumenten ska få innan ett avtal om en konsumtionsnyttighet ingås. Informationen ska alltid ges åt konsumenten personligen.

s. 44

C11. Vilket av följande påståenden stämmer?

- Fast näringsidkarna i sina konsumentavtal vanligen använder standardavtalsvillkor blir de allmänna reglerna och principerna för standardavtal inte tillämpliga på konsumentavtal.
- Vid tillämpningen av konsumentskyddslagens oskälighetsbestämmelse ska man dessutom beakta direktivet om oskäliga villkor i konsumentavtal (93/13/EEG), det s.k. *direktivet om avtalsvillkor*, som utgör en grund för bestämmelsen. Direktivet har en bilaga med villkor som kan anses vara oskäliga. Förteckningen är uttömmande.
- Förbudet att använda ett oskäligt avtalsvillkor meddelas av tingsrätten på ansökan av konsumentombudsmannen. Tingsrätten kan också meddela förbud temporärt tills saken är slutligt avgjord.
- **Principen om avtals bindande verkan innebär att avtalet som ingåtts hålls i kraft som sådant. Då jämkning av ett avtal betyder att avtalet ändras, står jämkning i konflikt med principen om bindande verkan. Trots det är jämkning av avtal möjligt enligt vår rättsordning, och inte bara ifråga om konsumentavtal utan ifråga om avtal i allmänhet.**

s. 68

C12. Vilka av följande påståenden stämmer?

- **Konsumentrådgivningen är nuförtiden en riksomfattande tjänst som är gratis för kunderna. Den är en del av Konkurrens- och konsumentverket (KKV).**
- **Konsumenttvistenämnden är ett oavhängigt och opartiskt rättsskyddsorgan som behandlar konsumenttvister.**
- **För konsumenten är den stora fördelen med förfarandet i konsumenttvistenämnden i jämförelse med en domstolsprocess, att förfarandet i nämnden är gratis.**
- **Konsumenttvistenämnden har inte, i motsats till domstolarna, något s.k. avgörandetvång, dvs. en skyldighet att avgöra ett ärende.**
- Förutom konsumenttvistenämnden finns det andra nämnder som löser brott mellan konsumenter. Till exempel Försäkringsnämnden, Banknämnden och Investeringsnämnden.

s. 21, 22, 28, 29

C13. Vilka av följande påståenden stämmer?

- **Konsumenträtten kan delas in i kollektiv (marknadsrättslig) och individuell (avtalsrättslig) reglering enligt vilka som skyddas av regleringen. Den kollektiva regleringen tillämpas inte på förhållandena mellan enskilda konsumenter och näringsidkare. Å andra sidan kan alla konsumenter ha nytta av att ett lagstridigt förfarande är förbjudet.**
- Individuell reglering består av tvingande förpliktelser som gäller en avgränsad grupp av konsumenter. Dessa förpliktelser fastställs genom förordning av statsrådet.
- **Efter millennieskiftet har man inom EU allt mer börjat använda sig av total harmonisering eller s.k. maximiharmonisering inom konsumentskyddslagstiftningen. Det betyder att direktivet definierar den nivå på konsumentskyddet som inte får underskridas men heller inte överskridas. På senare tid har man allt oftare börjat utveckla konsumenträtten också med EU-förordningar.**
- Ett drag i utvecklingen av den moderna avtalsrätten är en förskjutning från samverkan mellan avtalsparter till avtalsparternas motsatsförhållande, som i Norden har betonats speciellt under 1900-talets senare hälft.
- Enligt konsumentskyddslagen (KSL) är en fysisk person alltid konsument men en konsument är inte alltid en fysisk person.

s. 9, 12

C14. Vilket av följande påståenden stämmer inte?

- Också om konsumentombudsmannen huvudsakligen är en övervakningsmyndighet kan ombudsmannen på eget initiativ inleda ett gruppklagomål i konsumenttvistenämnden i en tvist som hör till nämndens behörighet och som kan behandlas som ett gruppklagomål i nämnden.
- Konsumentombudsmannen definierar den grupp av konsumenter som ett gruppklagomål gäller.
- Konsumentombudsmannen har fått rätt att väcka grupptalan.
- **En konsument blir inte automatiskt inkluderad i ett gruppklagomål, utan måste meddela om sin önskan att delta i klagomålet (opt in-modellen).**
- Med grupptalan avses en talan som konsumentombudsmannen för som företrädare för en i talan definierad grupp, så att domen i målet blir bindande även för gruppens medlemmar.

s. 30, 31, 33

C15. Vilka av följande påståenden stämmer?

- Man har med statsrådets förordning (601/2008) om otillbörligt förfarande från konsumentsynpunkt vid marknadsföring och i kundrelationer fört in bilaga I till direktivet om otillbörliga affärsmetoder (2005/29/EG) i den nationella lagstiftningen. Direktivets bilaga I, den s. k. *svarta listan*, är en förteckning över affärsmetoder som under alla förhållanden anses vara otillbörliga.
- I konsumentskyddslagens (KSL) 4 kapitel 3 § (1259/1994) har man tagit in en s.k. oklarhetsregel som gäller avtalsvillkor som utarbetats i förväg: ”Om ett villkor i ett sådant avtal som avses i denna lag har utarbetats i förväg utan att konsumenten har kunnat påverka dess innebörd och det uppstår ovisshet om villkorets innehåll, skall villkoret tolkas till konsumentens fördel.”
- Konsumentskyddslagen (KSL) tillämpas endast i relationen näringsidkare–konsument och endast i de situationer där säljaren eller marknadsföraren är näringsidkare och köparen eller objektet för marknadsföringen är konsument.
- Avsikten är att begreppet näringsidkare i konsumentskyddslagen (KSL) ska ha en bred betydelse. Tanken är att det gäller verksamhet som syftar till ekonomiskt resultat och som är förknippat med företagarrisk. Det är inte nödvändigt att näringsidkaren strävar efter ekonomisk vinst för sig själv eller för någon annan, men i allmänhet sammankopplas näringsverksamhet med syftet att få inkomst.
- Behandlingen av ärenden enligt konsumentskyddslagen (KSL) har koncentrerats till Vasa förvaltningsdomstol, där det också finns förvaltningsrättsdomare som är förtrogna med teknik- och handelsbranschen. Även konsumenttvistenämndens avgöranden får överklagas hos Vasa förvaltningsdomstol.

Uppgift C15 har tilldelats en poäng till alla som har gjort provet på grund av att frågan var tvetydig.

Besvara frågorna nedan utifrån förhandsmaterialet *Gränshinder i Norden på social- och arbetsmarknadsområdet*. I förhandsmaterialet behandlas bland annat EU-förordningarna 883/2004 och 987/2009 om samordning av den sociala tryggheten samt deras äldre versioner. I provuppgifterna används för dessa benämningen EU:s samordningsförordningar eller EU:s samordningsförordning och förordningens nummer.

C16. Vilka av följande påståenden om gränshinder stämmer?

- **I grund och botten beror problemen i allmänhet på att flera länders lagstiftning tillämpas på de personer som rör sig mellan olika länder.**
- I artikel 5 i EU:s samordningsförordning (883/2004) föreskrivs om beaktande av ett annat lands ”likvärdiga förmåner, inkomster, omständigheter eller händelser”. En vidare tolkning av bestämmelsen kan utöka gränshindren.
- Gränshinder förekommer enbart mellan de nordiska länderna.
- Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen avgör ytterst gränsdragningen mellan lagstiftning som omfattas av EU:s samordningsförordningar och lagstiftning som faller utanför dessa.
- **En öppen och flexibel arbetsmarknad kan säkras bland annat genom tillgång till de sociala trygghetssystemen.**

s. 7 och 15

C17. Vilka påståenden om den s.k. fyramånadersregeln stämmer?

- Fyramånadersregeln gäller utöver FPA:s förmåner den inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringen.
- Fyramånadersregeln omfattar personer vars rätt till FPA:s förmåner avgörs på basis av bosättning.
- Fyramånadersregeln innebär i praktiken fyra månaders väntetid från tidpunkten för inflyttningen tills det att personen har rätt till bosättningsbaserad social trygghet.
- **Fyramånadersregeln innehåller ett krav på minimilön.**
- **Fyramånadersregeln drabbar i hög grad nordiska säsongarbetare som arbetar inom turismen.**

s. 37–38

C18. Vad innebär exportabilitetsprincipen?

- En person kan vid flytt från ett land till ett annat ta med sitt handikappfordon på samma sätt som andra fordon man äger.
- Utbetalning av sociala förmåner tryggas oavsett var en person bor.**
- När en person som behöver personlig assistent permanent flyttar från ett land till ett annat bevaras assistentens anställningsförhållande oförändrat, om assistenten flyttar med personen.
- En person som behöver varaktig vård kan förflyttas från Sverige till Finland på basis av vårdbehov.

s. 17

C19. Familjebegreppet är ett etablerat självständigt unionsrättsligt begrepp som begränsar medlemsstaternas möjligheter att definiera begreppets innehåll på nationell nivå.

- sant
- falskt**

s. 74

C20. Norge och Island har delgett att de inte har för avsikt att sätta i kraft EU:s samordningsförordningar 883/2004 och 987/2009, eftersom den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster samt nordiska konventionen om social trygghet ersätter de nämnda förordningarna.

- sant
- falskt**

s. 37

C21. Fastställandet av en studerandes bosättningsland är entydigt eftersom bosättningslandet avgörs primärt utifrån EU:s samordningsförordning 883/2004.

- sant
- falskt**

S. 35

C22. Arbetsbaserade socialförmåner avgörs utifrån arbetstagarens bosättningsland, om arbetstagaren har bott i sitt nuvarande bosättningsland utan avbrott i minst tre år.

- sant
- falskt**

s. 44

C23. Avsikten med EU:s samordningsförfordningar 883/2004 och 987/2009 är att samordna rätten till social trygghet för de personer som rör sig mellan medlemsstaterna.

- sant**
- falskt

s. 16

C24. Enligt bestämmelserna i EU-förordningar har en person som behöver arbetsrelaterad rehabilitering rätt att kunna få åtgärder i sitt bosättningsland och samtidigt kontantförmåner från det tidigare arbetslandet.

- sant**
- falskt

s. 43

C25. Vilka av följande påståenden om familjeförmåner stämmer?

- En person som inte stadigvarande bor i Finland kan på basis av arbete ha rätt till de förmåner som FPA har hand om.**
- Enligt EU-förordningarna får familjen primärt familjeförmåner från barnets bosättningsland när det finns två arbetsländer.**
- Det är i strid med EU:s samordningsförfordningar om man inte beaktar studiestöd från ett annat nordiskt land när föräldrapenningens storlek beräknas i Finland.
- Dagar med ersättning vid föräldraledighet avräknas olika i de nordiska länderna.**
- Inget av dessa påståenden stämmer.

s. 38 ja 75

C26. Vilket av följande påståenden om tjänstehundar stämmer?

- Alla de nordiska länderna har samma krav för införsel av tjänstehundar (t.ex. bärgnings-, bomb- och narkotikahund samt ledarhundar för synskadade, hörselskadade och rörelsehindrade) som för sällskapshundar. Även kraven efter inresan, t.ex. vaccinationer och karantäner, har harmoniserats mellan de nordiska länderna.
- Finland och Danmark har samma krav för införsel av tjänstehundar (t.ex. bärgnings-, bomb- och narkotikahund samt ledarhundar för synskadade, hörselskadade och rörelsehindrade) som för sällskapshundar. De andra nordiska länderna har andra krav för införsel av tjänstehundar jämfört med införsel av sällskapshundar.
- **Alla de nordiska länderna har samma krav för införsel av tjänstehundar (t.ex. bärgnings-, bomb- och narkotikahund samt ledarhundar för synskadade, hörselskadade och rörelsehindrade) som för sällskapshundar. Det finns skillnader i kraven efter inresa, t.ex. vaccinationer och karantäner, mellan de olika nordiska länderna.**
- Alla de nordiska länderna förutom Island har samma krav för införsel av tjänstehundar (t.ex. bärgnings-, bomb- och narkotikahund samt ledarhundar för synskadade, hörselskadade och rörelsehindrade) som för sällskapshundar. Island har inte lika strikta krav för införsel av tjänstehundar som för införsel av sällskapshundar.
- Inget av dessa påståenden stämmer.

s. 24

Komplettera så att meningen stämmer.

C27. EU:s regelverk som samordnar social trygghet...

- är inte alls i kraft i Island och Norge.
- gäller bara s.k. aktiva personer, det vill säga personer som är arbetstagare eller är egenföretagare i arbetslivet.
- **innehåller bestämmelser gällande elektroniskt informationsutbyte.**
- är inte en direkt tillämplig reglering, eftersom den sociala tryggheten omfattas av medlemsstaternas nationella beslutsmakt.

s. 17

C28. Enligt den s.k. fyramånadersregeln...

- har en person som flyttat från Danmark till Finland, med avsikten att bosätta sig stadigvarande i Finland, rätt till bosättningsbaserad social trygghet efter att det gått fyra månader efter tidpunkten för inflyttningen.
- kan en person som bor i Norge och arbetar i Finland få rätt till FPA:s förmåner på basis av arbete först efter att hen arbetat i Finland i minst fyra månader, i genomsnitt minst 18 timmar i veckan och får en lön som åtminstone är i enlighet med branschens kollektivavtal.
- kan en person som bor i Sverige och arbetar i Finland få rätt till FPA:s förmåner på basis av arbete även om hen har arbetat i Finland i mindre än fyra månader, om övriga arbetsrelaterade villkor uppfylls.**
- kan en person som arbetar inom en bransch som inte omfattas av kollektivavtal inte få rätt till FPA:s förmåner på basis av arbete.
- kan en person inte få rätt till FPA:s förmåner på basis av arbete om hen har ett anställningsförhållande på deltid som varar i mindre än fyra månader.

s. 38–39

Fyll i de ord som saknas.

C29. När en person flyttar till Finland avgör _____ om han eller hon ska omfattas av den finska bosättningsbaserade sociala tryggheten som _____ har hand om.

- boendekommunen; boendekommunen
- statsrådet; statsrådet
- välfärdsområdet; välfärdsområdet
- FPA; FPA**
- THL; THL

s. 38

C30. I Finland ska en person som kommer från _____ och blir medlem i arbetslöshetskassan i Finland ansluta sig till kassan inom en månad efter att arbetslöshetsförsäkringen i _____ system för utkomstskydd vid arbetslöshet upphör.

- ett tredje land; tredje landets
- ett BRICS-land; BRICS-landets
- ett EU/EES-land; EU/EES-landets**

s. 58